
A Légy szem-kamera projekt

Adattárolási koncepciók: elmélet és megvalósítás

Pál András (apal@flyseye.net), Csépany Gergely, Mészáros László, Jaskó Attila, Mező György, Vida Krisztián, Oláh Katalin

---

2014 szeptember 17.

<http://flyseye.net/>

Optikai leképező műszerek

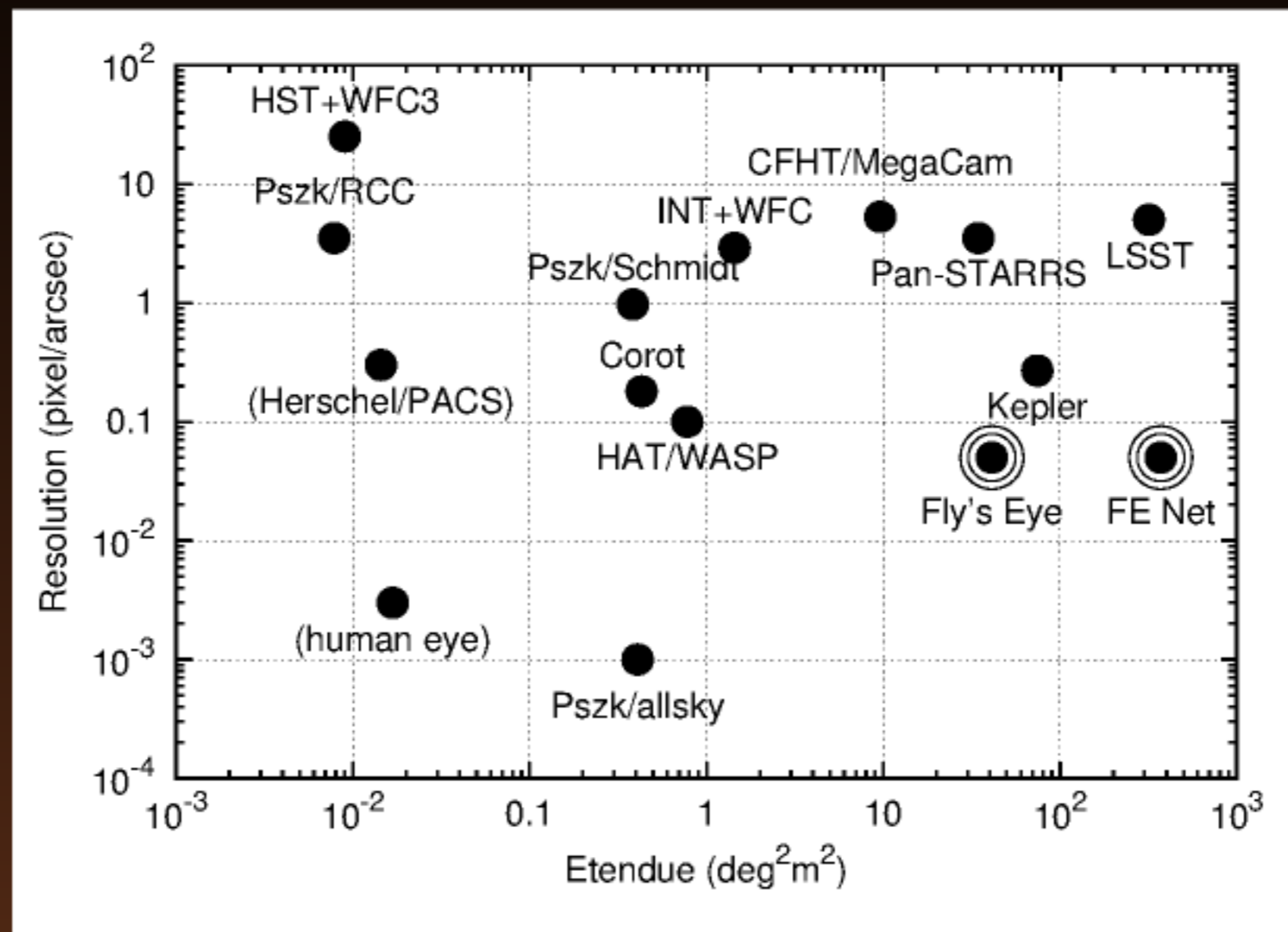

Alapvető paramétereit egy optikai sávban működő eszköznek:

- belépő nyílás;
- látómező mérete;
- detektor felbontása;
- kép felbontása;
- detektor fizikai mérete;
- fényerő;
- fényhasznosítási térfogat (étendue: látómező és belépő felület szorzata);
- mintavételezési gyakoriság.

Ezek nem független mennyiségek és ezek mutatják meg hogy mennyire és/vagy mire használható fel a gyakorlatban egy, adott paraméterekkel rendelkező leképező rendszer (pl. egy kamerával felszerelt távcső).

Fényhasznosítás és felbontás

1. ábra: Hasznos felbontás és optikai fényhasznosítás néhány jelenleg is működő illetve tervezés alatt álló távcsőre. Az LSST-nek lesz majd a legnagyobb a fényhasznosítása a tervezett távcsövek közül.

Felbontás, mintavételezés és égi lefedettség

2. ábra: A kép felbontás, az adatok mintavételezése és az összesített égi lefedettsége néhány optikai távcső-rendszernek melyeknek a fényhasznosítása a $30 - 50 \text{ deg}^2 \text{m}^2$ tartományban van. Jelenleg a „nagy mintavételezés – nagy lefedettség – alacsony felbontás” (bal alsó) sarok az üres.

A Légyszem-kamera optikája és mechanikája

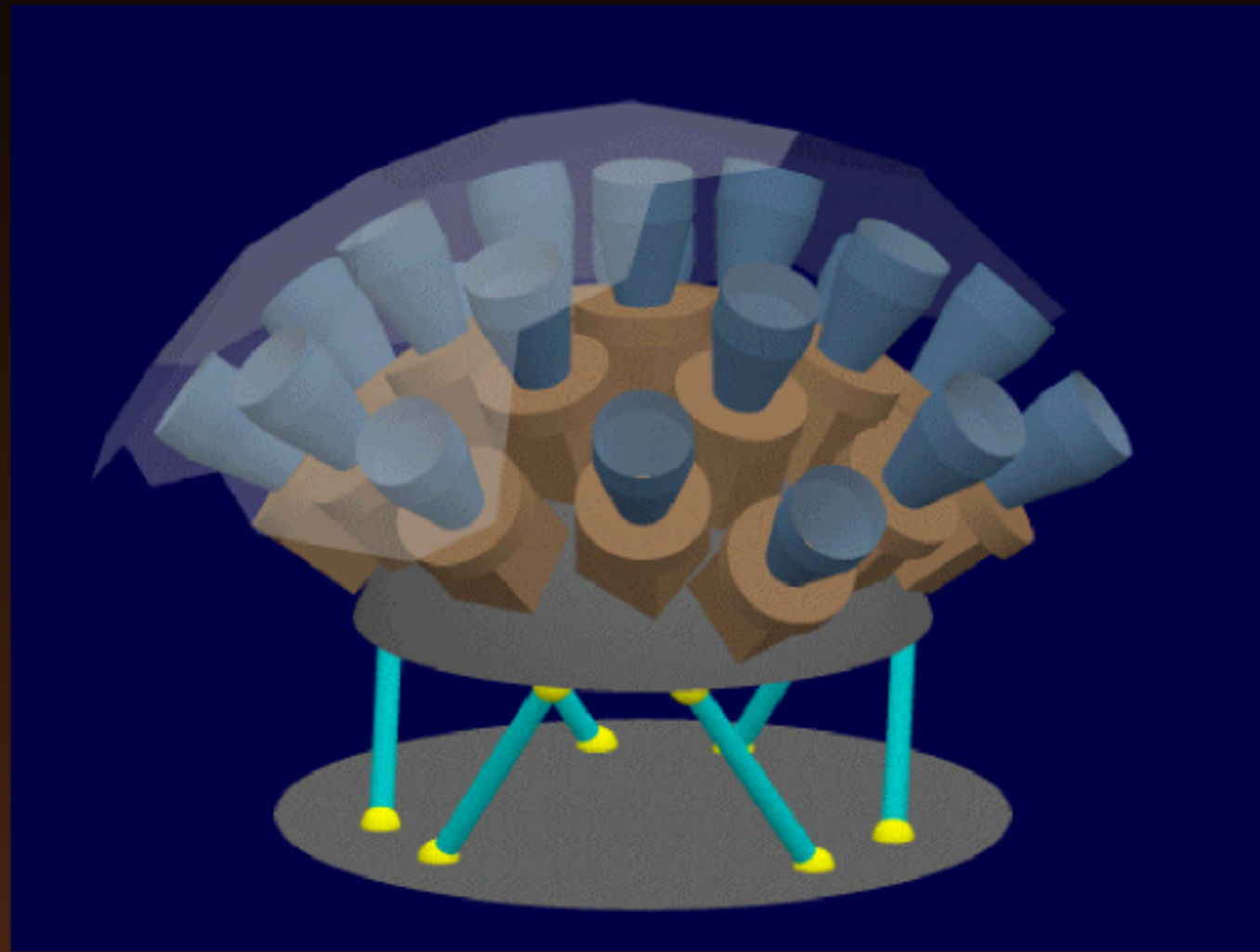

A jelenlegi tervezési koncepciók:

- 19 nagylátószögű kamera, Sloan-szűrőkkel felszerelve: (u)/g/r/i/(z). Ez lefedi az eget a $30^\circ \leq h$ -kal a horizont felett.
- Optika: $f = 85 \text{ mm}$, $f/1.2 \rightarrow$ a fotometriai precizitás $4 - 5 \text{ mmag}$ $r = 10^m$ csillagokra, 3 min mintavételezési periódust feltételezve. Gyakorlati hátrólás: konfúziós zaj (közeli források összeolvadása a többi távcsőhöz képesti alacsony felbontás miatt). Határ: $r \leq 15 - 16^m$ (közel az LSST telítéséhez!)
- Effectív felbontás: $22''/\text{pixel}$, $4k \times 4k$ KAF16803 detektorokkal (0.32Gpixel egy egységben). Fényhasznosítás: $\approx 40 \text{ deg}^2 \text{m}^2$ (hasonló nagyságrendben: Kepler, egy darab Pan-STARRS egység).
- A mozgó alkatrészek minimalizálása: helyi égi követés hexapod felhasználásával; helybeli vezérlés beágyazott és mozgó alkatrészekről mentes számítógépekkel; kereskedelmi alkatrészek használata.
- Adatfeldolgozás: FITSH, a tervezett mérési mintavételezés alatt képes valós idejű feldolgozásra (kalibráció, asztrometria, differenciális fotometria). Adatmennyiség: néhány száz giga éjszakánként.

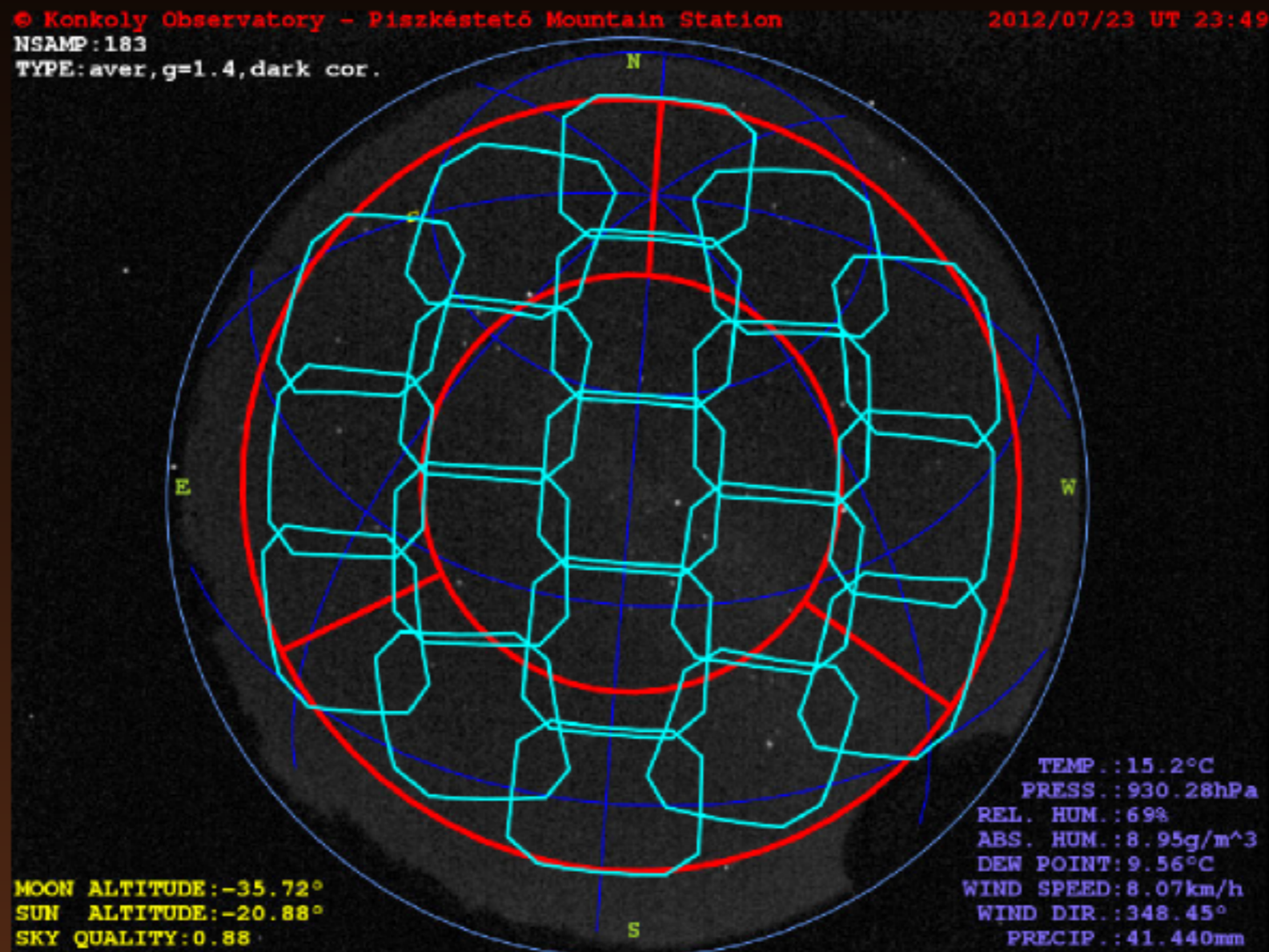
A mechanika

---

3. ábra: *A teljes mechanika vázlata. A hasznos teher alapja – amire a 19 kamerát szereljük – az nagyjából méretarányos. A hexapod lábai teljesen jelképesen vannak ábrázolva, azonban az alap hosszúságuk az szintén méretarányosak. A műszer karakterisztikus mérete nagyjából $\approx 1\text{m}$.*

A teljes látómező

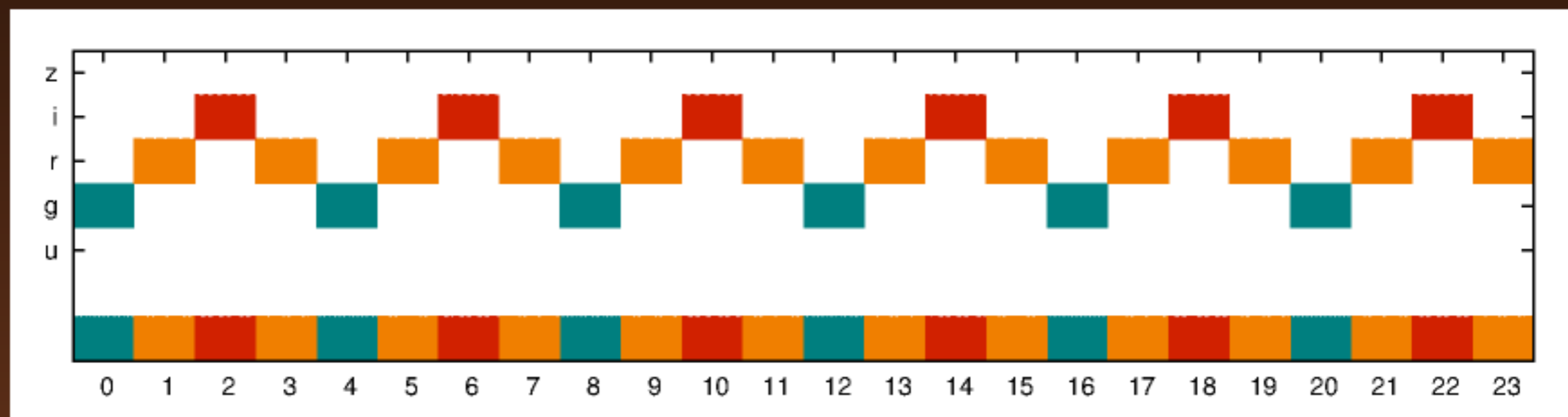

4. ábra: A 19 kamera látómezeje egy teljes égboltképre rávetítve. A látómező egy kamera-objektív párra nagyjából 26° lesz. A látómezők elhelyezkedése és orientációja az előző ábrán látható kamera-elrendezésnek felel meg.

Adatgyűjtés

Adatgyűjtési sémák:

- 3 csillagidő-percnyi periódus (expozíció + kiolvasás) → a kitöltés nagyjából 91%.
- Az exposíciók Greenwich-i csillagidő szerint szinkronizáltak, így minden jövőbeli műszer földrajzi helytől függetlenül ugyanazt a területet látja helyi csillagidőben mérve is.
- Szűrő szekvenciák: minden szűrőben periódikus, Sloan r' lesz minden második kép (ez a legérzékenyebb, mind az *ugriz*, mind a *gri* sorozat közepén).

5. ábra: Szűrő szekvenciák: $g/r/i = 1/2/1$, periódus: 4 kép (12 perc).

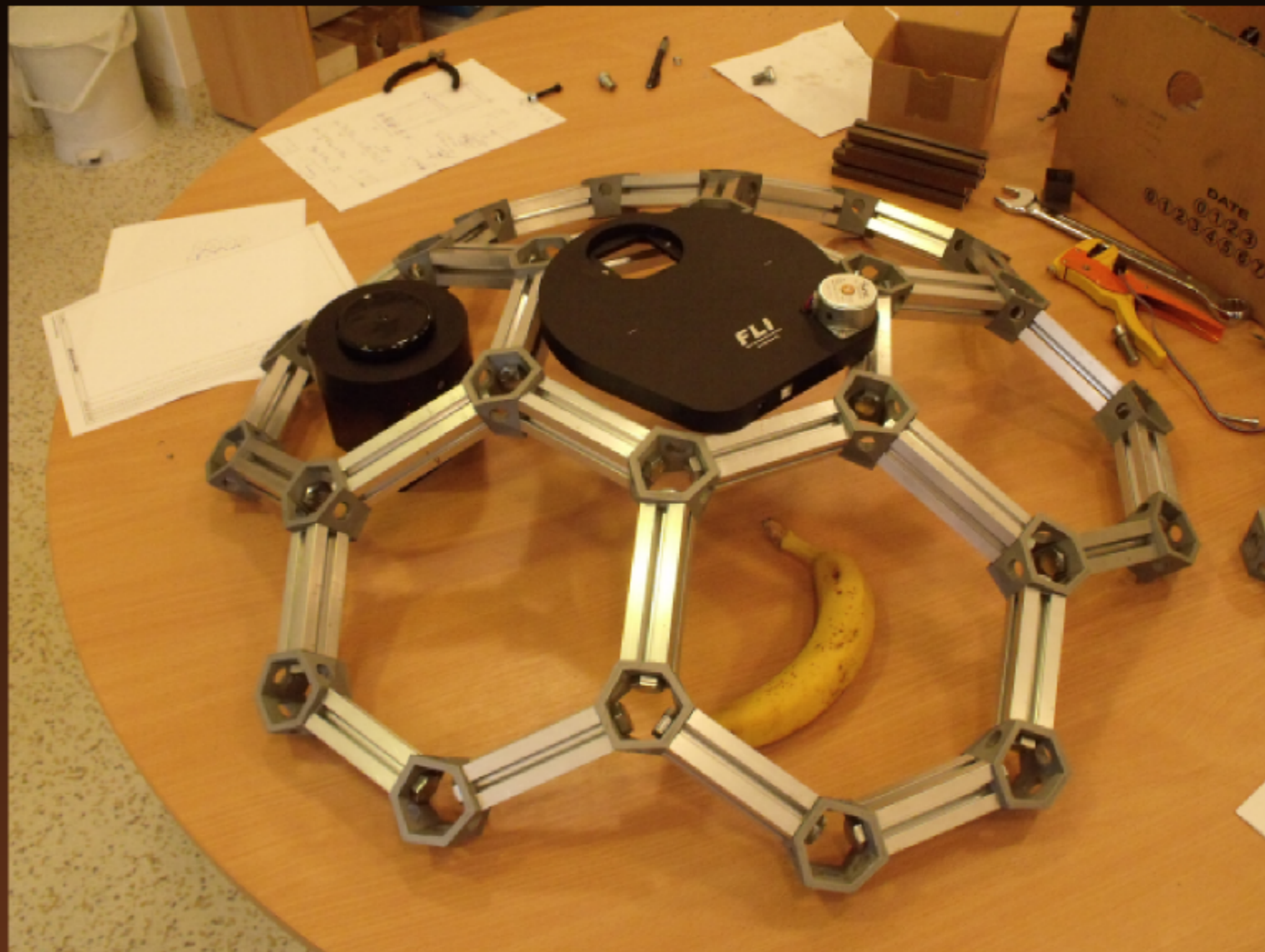
Hexapod – a tesztkörnyezet

Hexapod – felfogatás – I.

Hexapod – felfogatás – II.

Hexapod – a közeljövőben itten...

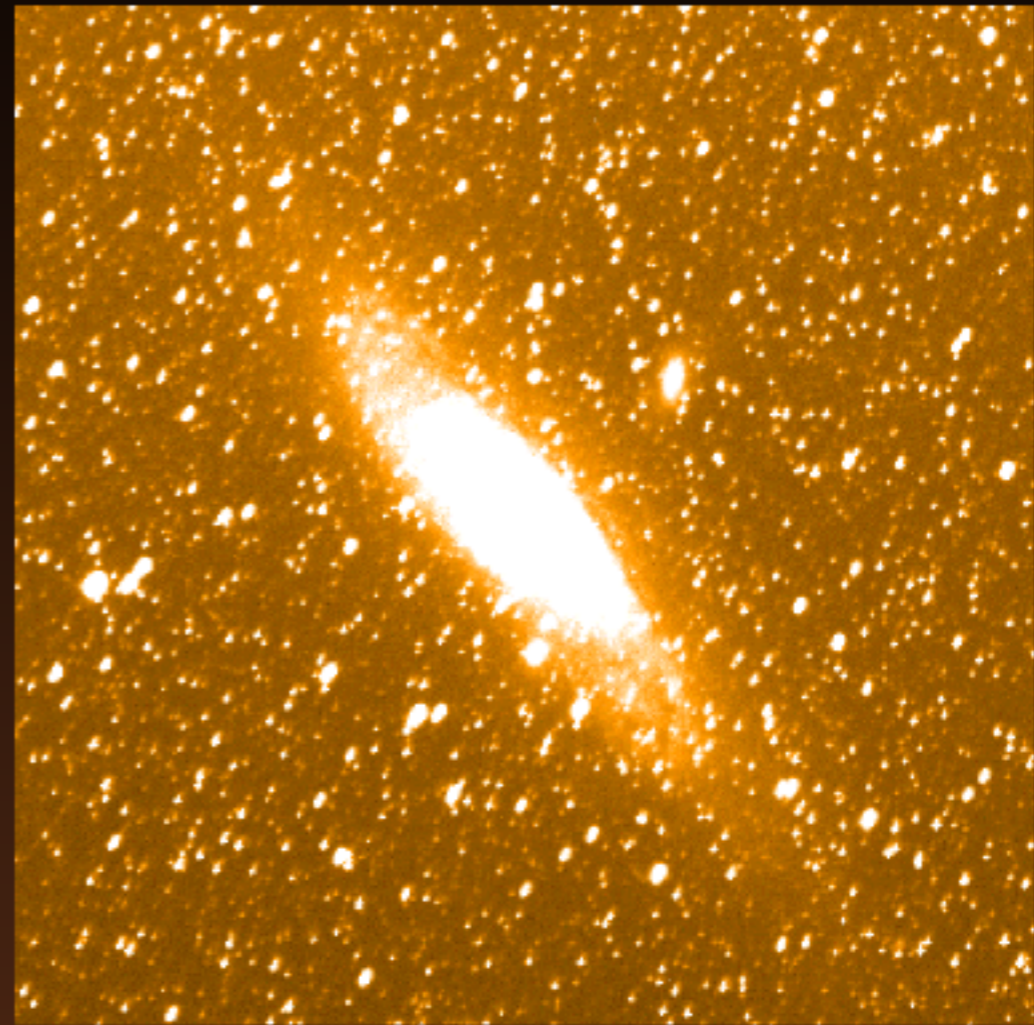
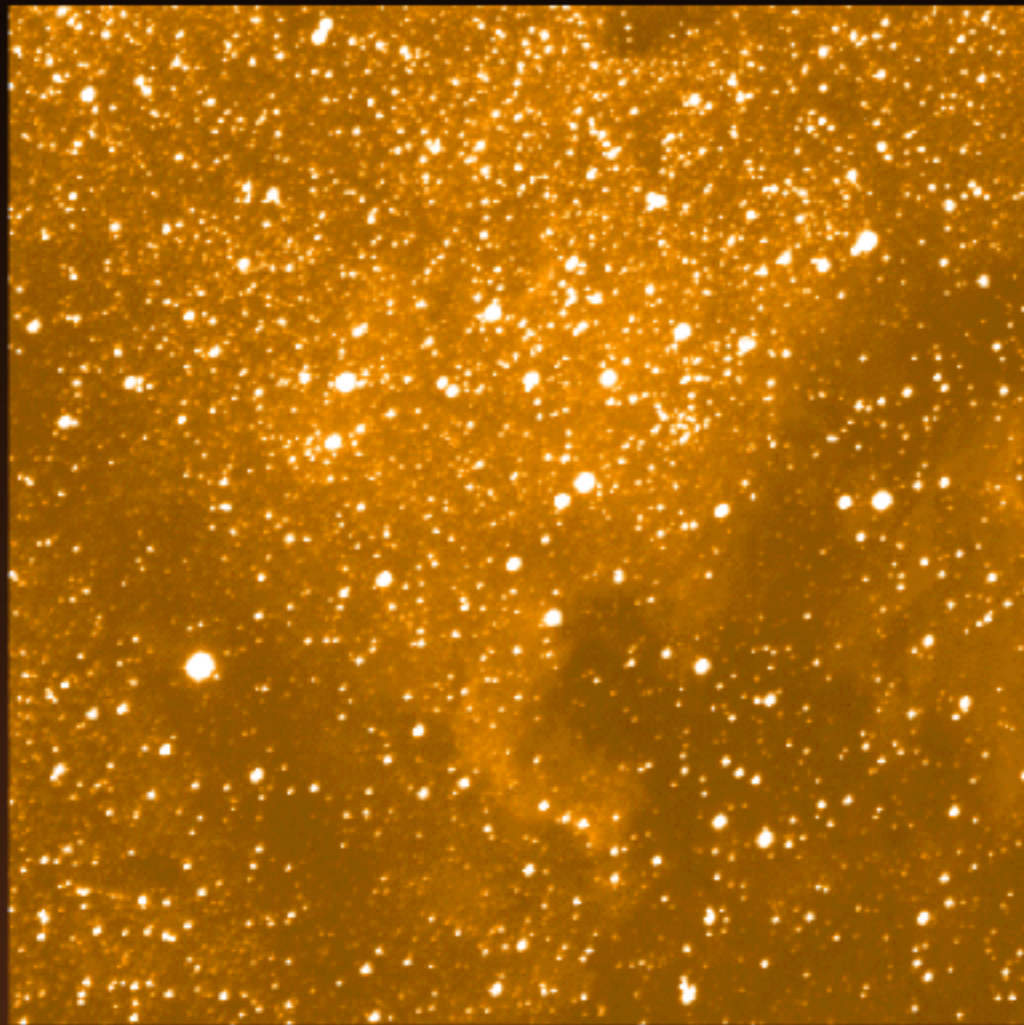
Hexapod – ...és/vagy itten

Hexapod – első képek

---

6. ábra: Balra: Észak-Amerika köd (NGC 7000), jobbra: Androméda-köd (M31), Sloan r, 130sec.

Adattárolási problémakörök

Felmerülő kérdések:

- a „data flow” mértéke:
  - folyamatos sávszél (burst): 100 TB/yr
  - effektív (napi), effektív (évi), ... : 40 TB/yr
- archiválás vs. feldolgozás
- árak:
  - nyers tárhelykapacitás ára (pénz per terabyte)
  - tárolás ára (pénz per disk-slot)
- redundancia, kolokáció, rendelkezésre állás
- adattípusok és adat-tranzpozíció (idősor vs. látómező):
  - képek
  - fotometriai adatok

Adattárolási lehetőségek

- nyers tárolás (semmi redundancia, semmi biztonsági mentés)
- teljes archívum: duplikátumok, 1:1 másolatok (service mirroring)
- diszk-szintű redundancia:
  - tükrözés (mirroring, RAID1)
  - paritás ($N + 1$, RAID5)
  - független paritás ($N + 2$, RAID6)
  - ezek kombinációja (RAID10, RAID50, RAID60)
- saját megoldások kidolgozása...?

Adattárolási lehetőségek

- **Véges testek (finite fields):** összeadás, szorzás, ezek inverzei értelmezettek a „szokásos” módokon – csak véges sok elemből áll a struktúra.
- **Általános jelölés:** $\mathbb{F}(p^k)$, ahol p prím, k pozitív egész
- **Példa: $\mathbb{F}(7)$: alapl műveletek 7-tel vett osztási maradéka:**
  - $1 + 2 = 3, 2 \cdot 3 = 6, 5 + 4 = 2, 4 \cdot 6 = 3;$
  - $2^3 = 1, 4^4 = 4;$
  - $2 - 5 = 4, -2 = 5, 3/5 = 2, 1/6 = 6, \log_5 6 = 3 \dots$
- **Jó dolog:** $p = 2$ is prím $\rightarrow$ létezik $\mathbb{F}(2^8), \mathbb{F}(2^{16}), \dots$
- **Véges testek:** mátrixműveletek is definiálhatóak a szokásos módon:

$$\begin{pmatrix} 4 & 1 \\ 3 & 2 \end{pmatrix} \times \begin{pmatrix} 6 & 4 \\ 5 & 5 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Adattárolási lehetőségek

Adott D darab adatmezőnk: d_j ($1 \leq j \leq D$), ahol $d_j \in \mathbb{F}$.

$$\begin{pmatrix} 1^1 & 1^2 & 1^3 & \dots & 1^D \\ 2^1 & 2^2 & 2^3 & \dots & 2^D \\ 3^1 & 3^2 & 3^3 & \dots & 3^D \\ 4^1 & 4^2 & 4^3 & \dots & 4^D \\ 5^1 & 5^2 & 5^3 & \dots & 5^D \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ R^1 & R^2 & R^3 & \dots & R^D \end{pmatrix} \times \begin{pmatrix} d_1 \\ d_2 \\ d_3 \\ \dots \\ d_D \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} r_1 \\ r_2 \\ r_3 \\ r_4 \\ r_5 \\ \dots \\ r_R \end{pmatrix}$$

A fenti $R \times D$ méretű mátrixra: $V_{kj} = k^j$, ahol $D \leq R$. Ezen definíció miatt V minden $D \times D$ méretű almatrixa invertálható. Azaz, ha az $r_1, r_2, \dots, r_R$ számok közül legalább D darabot tudunk, az eredeti d_j adatok is helyreállíthatóak.

A mi projektünk esetében: $\mathbb{F}(2^8)$, $D = 19$, $R = 24$ jó választás lehet.

Köszönjük
